

עיתון התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 298

במדבר תשע"ג

"ובנסע המשכן יורידו אתו הלויים ובחנת המשכן

יקימו אתו הלויים" (א, נא)

רמז נפלא למד רבי משה מקוברין זצ"ל מן הפסוק שלפנינו בעניני עבודת האדם בעולמו, וכך אמר:

דרכו של עולם היא שנסיעה ונדודים ממקום למקום גורמים לאדם לירידה רוחנית, ואלו חניה במקום אחד גורמת לישוב הדעת ובעקבותיה מגיעה, בדרך כלל, עליה רוחנית.

רמז לדבר – ובנסע המשכן - יורידו אותו הלויים, ובחנת המשכן יקימו אותו.

בענין זה היה רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל אומר: בוא וראה, כאשר אדם פותח ב"אשרי יושבי ביתך" הוא מסיים "תהלת ה' ידבר פי" ואלו כשמתחילים "אשרי תמימי דרך" (תהלים קי"ט) מסיימים: "תעיתי כשה אבד...".

ואכן, לשמירה מיוחדת זקוק אדם אשר יוצא ומטלטל את עצמו בדרכים, ומעשה היה בחסיד אחד בפולניה שבא לפני רבו על מנת לקבל ברכת הדרך לפני נסיעתו לרגל עסקיו לברלין.

אמר לו הרבי: "כיון שתשהה בברלין מספר חדשים, בודאי לא יקשה עליך לקנות לי שם מקטרת שנהב המיוצרת בגרמניה".

שמח החסיד על שיזכה לגרם הנאה לרבו – ונסע לדרכו לשלום.

לאחר חדשים ספורים שב, ובדרכו נזכר להוותו כי שכח לגמרי מענין המקטרת. התעגם על נפשו, ואז עלה בדעתו רעיון – הוא מהר להכנס לחנות גדולה, ולאחר חפזים אחדים מצא את אשר בקש – מקטרת שנהב המיוצרת מגרמניה.

הוא נכנס אל האדמו"ר והגיש לו את המקטרת בשמחה, אולם למרבה הכלמה הפך הרבי את המתנה ומצא פתקית מביכה: MADE IN GERMANY (מיוצר בגרמניה).

הניח הרבי מבט שואל על פני החסיד, והלה, שלא מצא כל דרך אחרת, החליט לומר את האמת: אמנם שכחתי לקנות בגרמניה את המקטרת, אבל זו ממש אותה מקטרת!

"וכי חושב אתה שאני זקוק למקטרת משנהב ודווקא מגרמניה?" – החזיר לו הרבי בשאלה – "כל מה שרציתי היה שגם בהיותך בברלין המנוכרת והרחוקה

"כל יצא צבא בישראל תפקדו אתם" (א, ג)

הרב יצחק שויגר זצ"ל בספרו "ברכת יצחק" כתב, שמכאן ישנה ראייה גמורה למה שאמרו חז"ל שבמתן תורה נתרפאו כל בעלי המומים, וזה לשון המדרש (במדבר רבה ז, א):

"אמר רבי יהודה אמר רבי סימון: מנין שלא היה בהן חגרים, שנאמר (שמות יט) 'ויתיצבו בתחתית ההר' ואין ניצב אלא על רגליו. מנין שלא היה בהן גדמין, שנאמר: 'כל אשר דבר ה' נעשה'. ומנין שלא היה בהן חרשין, שנאמר: 'ונשמע'. ומנין שלא היה בהן סומין, שנאמר: 'וכל העם ראים את הקולת'. ומנין שלא היה בהן אלמים, שנאמר: 'ויענו כל העם'. נמצאת אומר שהרי נתרפאו כולן".

והנה ידוע שאיש עור, חרש או חגר אינו יכול לצאת לצבא. אבל כאן בישראל נאמר: "כל יצא צבא בישראל", ועליהם נאמר "שניך כעדר הרחלים... שכלן מתאימות ושכלה אין בהם", כי במתן תורה נתרפאו כל בעלי המומים.

"לבנימן אבידן בן גדעני" (א, יא)

שמו של נשיא שבט בנימין טומן בחובו רמז להנהגת ה' בעולם עם הצדיקים – מפרש הרב ראובן בן דוד בספרו "עז והדר" – התורה נתנה בימין, שנאמר (דברים לג, ב) "מימינו אש דת למו", ובשל כך אף המנורה, הרומזת לתורה, עמדה בצד דרום שהוא ימין.

נמצא, ש"בנימין" רומז לתלמיד חכם שהוא בן-ימין, אשר ההנהגה אתו הנה הנהגה של "אבידן", כלומר: הקב"ה נוהג עמו במידת דין, וכל זאת עבור "בן גדעני" – על מנת לכפר על הדור כלו, להכרית את הדינים ולגדע אותם מעל עם ישראל.

בדברים אלו נחם ה"חפץ חיים" את בתו שהתאלמנה בגיל צעיר מבעלה הגדול רבי הירש לויסון. בצערה הגדול שאלה הבת את אביה: "למה הקב"ה לקח אותי? הלא יש כאן בסביבה כל כך הרבה גויים..."

"ומה את רוצה? – השיב לה אביה – שיקח שלישי מהעולם במקומו?!..."

זהו שאומר ישעיה הנביא (ישעיה נז, א): "הצדיק אבד ואין איש שם על לב... כי מפני הרעה נאסף הצדיק", כדי שלא תבוא הרעה על כלל ישראל לוקח הקב"ה את הצדיק ומגן בכך על הכלל.

כל כך מהווי בית המדרש, תזכור את הרבי שלך ואת משנת חייך, את החסידים ואת התפילה, וכך תשמר יותר מן הקלקול המצוי בטלטולי הדרכים!"

"איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (ב, ב)

מדוע חוזר הכתוב בסוף הפסוק על תיבת 'יחנו' הנראית, לכאורה, מיותרת?

"ה'הרי בשמים" אומר על כך, כי בעבודת ה' הכלל הוא שככל שאדם מרגיש שהוא יותר רחוק, הוא קרוב יותר, ואלו כאשר אדם מרגיש קרוב לעבודה, והוא חש כי מצבו הרוחני טוב, הוא מוכיח על רחוקו, כמאמר הכתוב (ירמיה לא, ב): **"מרחוק ה' נראה לי"**.

דברים דומים אמר **הרבי מגור ל"חפץ חיים"**, כאשר נפגשו בכנסיה הגדולה הראשונה. בפגישה זו שאל ה"חפץ חיים" את הרבי אודות הכתוב בפרשת ראה (דברים יג, ה): **"אחרי ה' אלקיכם תלכו"**.

רש"י מפרש שכל 'אחרי' הוא מפלג ורחוק – הקשה ה"חפץ חיים" – אם כן, מהי כונת הפסוק "אחרי ה'... תלכו", וכי בהליכה רחוקה עסקינן?

אכן כן – השיב לו האדמו"ר – משום שככל שיהודי מרגיש שהוא רחוק, כך הוא יותר קרוב...

כיוצא בכך באר ה"בעל שם טוב" **הקדוש** את הפסוק בתהלים (קיה, יט-כ): **"פתחו לי שערי צדק אבא בס... זה השער לה' צדיקים יבאו בו"** – עומד לו יהודי ומבקש להכנס בשערי השכינה, ואין הוא יודע איפה השער, ומשיבים לו: **"זה השער לה'"** – עובדה זו, שאתה מרגיש עוד בחוץ ורחוק מעבודת ה', היא גופא השער לה', אשר צדיקים יבאו בו.

זהו שנאמר בפסוק שלפנינו – **מסיים ה"הרי בשמים"** – **"איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל"**, וכל זמן שיחושו עצמם **"מנגד"**, כלומר: רחוקים מן הקב"ה, זהו האות לכך ש"סביב לאהל מועד יחנו", שהם קרובים עד מאד לאביהם שבשמים.

"דגל מחנה אפרים לצבאתם ימה ונשיא לבני אפרים אלישמע בן עמיהוד" (ב, יח)

על דגלו של אפרים כותב התרגום יונתן: **"וביה הוה חקיק צורת ריבא"**, כלומר, על דגל זה היתה חקוקה דמות תינוק.

מי היה התינוק אשר זכה שדמותו תחקק על דגל מחנה אפרים?

באר **הרב יעקב חיים סופר** שליט"א: על הפסוק (שמות כד, י) **"ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר"** מביא התרגום יונתן מעשה באשה שבשעבוד מצרים דרכה ברגליה טיט ללבנים, ותוך כדי עבודה הפילה את עוברת לתוך הטיט, ונתערב העובר בטיט, מיד ירד המלאך גבריאל ועשה מאותו טיט לבנה, העלה אותה לשמים ועשה ממנה הדום לכסא הכבוד – זהו שנאמר **"ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר"**. בפרקי רבי אליעזר (פרק מח) מובא שאשה זו היתה ר'חל בת בנו של שותלח', עוד מובא שם שמעשה נורא זה הביא לכך שנתמלא הקב"ה רחמים על ישראל וגאלם ממצרים.

והנה, בפסוק (במדבר כו, לה) **מבאר ששותלח זה היה אחד מבניו של אפרים**, לפי זה אפשר לבאר, שכיון שדמות תינוק זה היתה חקוקה על דגלו של אפרים, כיון שהיה מצאצאיו של אפרים ובזכותו נגאלו ישראל ממצרים, אין ראוי ממנו להחקק על דגל מחנה אפרים.

"והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם, יאמר להם בני א-ל חי" (מתוך ההפטרה)

מגילת איכה נחתמת בפסוקים (ה, כא-כב): **"השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם. כי אם מאס מאסתנו קצפת עלינו עד מאד"**. ומסביר הנצי"ב ב"העמק דבר" את כוונת הכתוב, כך:

אדון הכועס מאד על עבדו, נוטל שוט ומכהו ומכלה בו את זעמו, אבל לא בכל מקרה. אם הוא חושב למכרו, אין לו שום ענין ללמדו לקח, ואדרבה, אם הוא יכה אותו ויחבול בו, יקשה עליו למכרו. וזהו שאומר הכתוב: **"השיבנו ה' אליך ונשובה"**, רבונו של עולם, אנו בטוחים כי אינך רוצה למכור אותנו ולכן אנו מבקשים ממך שכבר תשיב אותנו אליך. ומנין לנו שאתה, אכן, חפץ בנו ולא מענין למכור אותנו? **"כי אם מאס מאסתנו"**, מדוע **"קצפת עלינו עד מאד"** מדוע אתה מכה בנו? אלא ודאי שאתה רוצה בנו, אז **"השיבנו ה' אליך"**.

ואומר ה"תכלת מרדכי" בשם ה"ישועות יעקב", לפי זה נתן לבאר את הפסוק **"והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני א-ל חי"**, והיינו שכאשר אנו סובלים בגלות ומקבלים מכות מרבונו של עולם, מזה אנו יודעים כי **"בני א-ל חי"** אנו, ומכאן גם התקוה כי הקב"ה יגאל אותנו.

